Kuusalu Keskkooli ainekava põhikoolile

Ainevaldkond: Keel ja kirjandus	Õppeaine: Eesti keel
Kooliaste: III kooliaste	Klass: 9.kl

Õppe- ja kasvatuseesmärgid:
Õpilane:

1) väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
2) väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit.
3) on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult;
4) loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest;
5) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
7) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni;
8) kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi;
9) väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades;
10) omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.

Õppeaine kirjeldus:

III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloome ning keeleteadlikkus. Eesti keele õpetamise keskmes on teiste ainetega lõimitud tekstid, katkendid ning nendega seotud tekstitoimingud.

Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada multimodaalses suhtluses eri kanaleid ja keskkondi, oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda, oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid. Suhtlusoskuse arendamisel tehakse informatiivseid esitlusi nii individuaalselt kui ka koostöös gruppide ja paaridena.

Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitlus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.

Tekstiloome õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada. Tekstiloomes on põhirõhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni.

Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast, k.a kohalike murretega tutvumine.

Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata.	
Õppesisu:	Õpitulemused:
Suuline ja kirjalik suhtlus • Nii grupis kui paaris töötamine; • enda seisukoha ja valikute põhjendamine nii enda vaatenurgast kui faktilise toega; • enda kirjaliku ja suulise teksti võrdlus ja erinevuste märkamine; • ametliku stiiliga kirja kirjutamine ja võrdlemine enda tavatekstidega; • enda mõtete väljendamine ja viisaka ning adekvaatse tagasiside andmine klassikaaslastele kui õpetajale; • aktiivne kuulamine ja peegeldamine interaktiivse vestluse eesmärgiga; • Grupijutustamine nii suures grupis, väikeses grupis, kui paaris, eesmärgiga kaasõpilast kuulata ning tema jutule lisada edasiviivat sisu; • e-kirja koostamine, selle teel suhtlus- ning viisakusnormide järgimine; • klassikaaslastele suunatud küsimuste küsimine ja läbi selle suunamine; • meediateksti kokkuvõtte tegemine ning jätkuküsimuste küsimine; • võõrkeelsete sõnade kasutuse jälgimine nii kõnes kui kirjas; • esitluste tegemine etteantud teemal;	**Suuline ja kirjalik suhtlus** Õpilane: • osaleb erinevates suhtlusolukordades avalikus ruumis, sh veebis; • märkab suulistes ja kirjalikes tekstides tehtavaid keelevalikuid, analüüsib neid; • oskab oma seisukohti väljendada eri kanalites ja vormides; • tunneb eesti keele suhtlustavasid, märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevalikuid; • kirjeldab ametliku ja mitteametliku suhtluse keelelisi eripärasid ja rakendab neid; • esitab kuuldud ja loetud meediateksti kohta eri liiki küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; • võtab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku; • valdab vestlusvõtteid: algatab vestluse, arendab teemat, väljendab eriarvamust viisakalt.
Teksti vastuvõtt • Tekstist adekvaatse informatsioon leidmine etteantud küsimuste ja teemade näol; • erinevate sõnastike kasutamine nii füüsilisel kujul kui veebis ning informatsiooni otsimine kättesaadavatest allikatest; • otsingumootorite oskuspärane ja eesmärgistatud kasutamine;	**Teksti vastuvõtt** Õpilane: • tunneb peamisi keelevaldkonna teabeallikaid; • koostab veebiotsingutel päringuid, kasutab saadud teavet eesmärgipäraselt; • hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;

• kasutame erinevaid suhtlusmeetoid ning valime suhtlusolukorrale ja informatsioonile pädeva suhtluskanali; • hindame kriitiliselt leitud, kuuldud ja loetud informatsiooni ning hindame selle pädevust; • erinevate tarbetekstide liigitamine; • tekstide analüüsimine, hindamine ja liigitamine; • loeme võõraste sõnade ja sõnastusega tekste ning otsime teadmatule iseseisvalt vastuse; • tekstide ümberkirjutamine erinevatesse žanritesse; • õppe ja ülesannete eesmärgistamine ning selle täitmiseks efektiivse meetodi valimine; • erinevate kombineeritud ja multimodaalsete tekstide lugemine.	• võtab vastu segatekste: seostab sõnalise ja pildilise ning helilise teabe; • teeb kasutatud keelevahendite kohta järeldusi ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina; • oskab tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada; • kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid hinnangu väljendamist kirjeldades ja autori hoiakutega seostades • analüüsib kõnet, eristab kõne osi, kirjeldab kõne eesmärki, leiab kõnest teabe, autori seisukoha.
Tekstiloome • Kirjutame eri tüüpe tekste nii ilukirjandust, kui tarbetekste; • võtame eri tüüpe tekste juppideks ja analüüsime osiiti; • Ettekannete tegemine antud teemal ja konspekti kasutades; • enda loodud teksti ettekandmine suuliselt, tagasiside kirjutamine; • kirjutame ja esitame enda loodud kõne; • tagasiside analüüsimine ning töö parandamine selle põhjal; • kasutame alustekste enda mõtete väljendamiseks ja kirjutame alusteksti põhjal arutlevaid tekste; • enda tekstide toimetamine ja kontrollimine kättesaadavate vahenditega; • refleksiooni koostamine ning enda teksti ja arengu hindamine.	**Tekstiloome** Õpilane: • määratleb enne kirjutamist suhtluseesmärgi ja valib sellele vastavad keelevahendid enda teksti; • koostab jutustava-arutleva teksti, leiab teema, sõnastab pealkirja, valdab teksti ülesehituse põhimõtteid, sobivaid keelevahendeid, ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid; • väljendab hinnanguid, seob alusteksti mõtted enda seisukohtadega, kasutab selleks vajalikke keelevahendeid; • esineb suuliselt ja peab kõnet; • oskab eesmärgipäraselt kirjutada eri liiki tarbetekste (elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) ja neid korrektselt vormistada;

	• toimetab enda tekste tagasiside põhjal, kasutab teksti tagasisidestades õpitud keeleteadmisi.
Keeleteadlikkus • Tutvume läbi erinevate tekstide eesti keele ajaloo ja tähtsusega väikeses kultuuriruumis; • tutvume keeleseaduse kui ühe vormina ametlikust tekstist; • kohalikus murdes lugemine ning murdesõnastiku kasutamine, kohalike murrete tähtsustamine; • õigekirja kontrollimine erinevatest sõnastikest nii füüsilisel kujul, kui veebivormis; • tööde esitamine läbi interneti, kasutades erinevaid keelekorrektoreid; • sõnade asendamine erinevate keelenditega ning nende tõlkimine ja erinevuste selgitamine; • keskendume läbi erinevate harjutuste õigekirjale ja selle reeglitele; • tekstide ülesehituse arendamine ja parandamine läbi praktiliste tööde ja tagasiside; • etteantud lause tihendamine sõnastuse parandamise läbi; • etteantud lause sõnastuse ja lausestuse parandamine etteantud kriteeriumitel; • hinnangu ja arvamuse äratundmine erinevates tekstides.	**Keeleteadlikkus** Õpilane: • väärtustab eesti keelt kui riigikeelt, kirjeldab kirjakeele kujunemist, keelekorralduse ja keelehoolde põhimõtteid, mõistab üldjoontes keeleseaduse olemust; • meenutab õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit; • kirjeldab keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis kasutatud keelendite tähendusvarjundeid; • kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära; • tunneb ja selgitab hinnangu väljendamise keelelisi vahendeid, märkab neid loetud tekstides ja kasutab enda tekstides; • kasutab teksti sidususe võtteid enda tekstides.